

ŽIVOTOPIS I BIBLIOGRAFIJA

prof. dr. sc. Alojza Jembriha

Prof. dr. sc. Alojz Jembrih (r. 11. lipnja 1947., Varaždin) završio je studij slavenske filologije na Sveučilištu u Beču, Institutu za slavensku filologiju, doktoriravši s temom o hrvatskom piscu Antunu Vramcu na njemačkom jeziku s naslovom: *Antun Vramec in seiner Zeit. Beitrag zur älteren serbokroatischen Literaturgeschichte und historischen Dialektologie* (1977.); mentor prof. dr. Josip Hamm, članovi povjerenstva: prof. dr. František Vaclav Mareš, prof. dr. Günther Wyrtenz. Doktorat mu je nostrificiran na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 16. veljače 1978., br. 01-742-1-1977. (povjerenstvo: prof. dr. Josip Vončina, prof. dr. Rafo Bogišić).

Od 1. travnja 1978. do 31. ožujka 1980. radio je u svojstvu znanstvenoga asistenta u Institutu za staroslavenski jezik „Svetozar Ritig“ u Zagrebu na projektu: *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, a od 1. travnja 1980. do 30. svibnja 1983. radio je u Zavodu za jezik Instituta za folkloristiku i filologiju (danas Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje) u Zagrebu na projektu: *Rječnik hrvatskajkavskoga književnog jezika*. U tom je razdoblju obradio *Govor Gregurovca Veterničkoga* fonetsko-fonološka i morfološka obrada (s M. Lončarićem). Od 1. lipnja do sredine listopada 1996. bio je zaposlen na Filozofskoj fakulteti Univerze v Ljubljani na Oddelku za slovanske jezike in književnosti, u okviru južnoslavenskih jezika i književnosti te je na četverogodišnjem studiju predavao jezikoslovne predmete iz hrvatskoga jezika. Na istom je Fakultetu biran u nastavno zvanje docenta (1983.) i izvanrednog profesora „za zgodovino hrvaškega jezika in hrvaško dialektologijo“ [za povijest hrvatskoga jezika i dijalektologiju] (1997.).

Od 1997. (u jesen) do 30. studenoga 1998. predavao je na Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu, a od 1. prosinca 1998. počeo je predavati na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, gdje je radio do umirovljenja 1. listopada 2017. godine. U zvanje redovitog profesora izabran je 6. travnja 2005., a Senat Sveučilišta u Zagrebu potvrdio je 8. lipnja 2010. izbor u redovitog profesora u trajnom zvanju, za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana teorija i povijest književnosti.

Na Hrvatskim je studijima predavao na preddiplomskom studiju: *Hrvatska književnost ranog novovjekovlja, Hrvatska književnost baroka i prosvjetiteljstva*; na diplomskom studiju: *Književnost i kultura Hrvata u dijaspori*. Izborne premete: *Pavao Ritter Vitezović, Juraj Križanić, Hrvatska reformacijska književnost, Zrinsko-frankopanski književnojezični krug, Kajkavsko književnojezična baština*. Na doktorskom studiju povijesti Hrvatskih studija predavao je (2009./10) predmet *Istraživački aspekti iz hrvatske kulturne povijesti*, te je s trima studentima poslijediplomskoga studija iz tog kolegija objavio istraživačke radove u časopisu *Kroatologija*. Na poslijediplomskom studiju hrvatske kulture Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu bio je nositelj kolegija: *Aspekti kajkavske kulture - Kajkavska dopreporučna književnojezična baština*, na temelju kojega je odabrana doktorska disertacija pod njegovim mentorstvom: *Kristina Jug, Anonimne kajkavske dramske adaptacije s kraja 18. i početka 19. stoljeća u hrvatskoj književnosti i kulturi*.

Profesor Jembrih održao je pozivna predavanja na nekoliko njemačkih i austrijskih te talijanskom sveučilištu: Tübingenu, Mannheimu, Regensburgu, Bambergu, Marburgu, Klagenfurtu, Beču, Eisenstadtu, Vidmu (Udine). U dva je navrata boravio kao stipendist zaklade Alexander von Humboldt: 1986. i 1991. u Njemačkoj (Tübingen, Münster, Mannheim), istražujući u njemačkim arhivima i bibliotekama izvore o djelovanju Pavla Skalića, hrvatsku prevoditeljsko-izdavačku djelatnost hrvatskih protestantskih pisaca u Urachu te njemačke predloške Mekinićevim crkvenim pjesmaricama (1609., 1611.). Rezultati tih istraživanja objavljeni su bilo u zasebnoj knjizi bilo u radovima objavljenim u časopisima.

Za vrijeme sveučilišnoga rada u Ljubljani bio je nositelj znanstveno-istraživačkoga projekta u Znanstvenom institutu Filozofske fakultete pod naslovom: *Vprašanje jezikovnih odnosov Stipana Konzula in Primoža Trubarja ob delu Biblijskega zavoda v Urachu*. U Zagrebu je pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove bio nositelj istraživačkoga projekta *Isusovačka školska drama u hrvatskim gimnazijama 17. i 18. stoljeća*. Rezultati tih dvaju projekata objavljeni su također u zasebnim knjigama: *Stipan Konzul i „Biblijski zavod“ u Urachu* (2007.); *Kazimir Bedeković (1727. – 1782.) teološki, filozofski i dramski pisac 18. stoljeća*, Beč-Ludbreg-Varaždin-Zagreb 2001. Bio je suradnik na projektima HAZU: *Svaralački potencijal u funkciji društvenoga razvoja sjeverozapadne Hrvatske* (voditelj akademik Andre Mohorovičić); *Rukopisi i stara izdanja hrvatskih autora u domovini i stranim bibliotekama* (voditelj

akademik Milan Ratković). Na Hrvatskim studijima bio je suradnik na projektu: *Hrvatska književnojezična baština 16. - 19. st. u suodnosu s europskom*. Aktivno je sudjelovao referatima na trideset međunarodnih skupova: Zagreb, Regensburg, Tübingen, Mannheim, Ljubljana, Szombathely, Pula, Koper, Cividale, Maribor, Osijek, Rijeka, Labin, Zadar, Murska Sobota, Varaždin, Čakovec, Beč, Banska Bystrica (od spomenutih gradova u nekima po nekoliko puta). Ukupni broj sudjelovanja referatom na znanstvenim skupovima iznosi preko 150.

Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu imenovao ga je 1991. voditeljem Hrvatskoga povijesnog instituta u Beču, a tu dužnost obnašao je do kraja 1993. godine. Bio je idejni nositelj izložbe u Austrijskoj nacionalnoj knjižnici (Österreichische Nationalbibliothek, Wien) i urednik kataloga istoimene izložbe: *Croatica 16. - 18- Jh. - in Österreich gedruckte kroatische Bücher* (5. XII. 1991. – 12. I. 1992.), a izložbu je priredio Hrvatski povijesni institut u Beču.

Bio je jedan od organizatora epohalne izložbe *Kajkaviana croatica* u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu te urednik istoimenoga kataloga (1996.). Kao suradnik *Hrvatskoga biografskoga leksikona* obradio je sedam natuknica. Za *Hrvatsku književnu enciklopediju* napisao je 21 natuknicu, za *Enciklopediju Hrvatskoga zagorja* napisao je 15 natuknica, a za *Istarsku enciklopediju* dvije natuknice. U Institutu gradišćanskih Hrvata u Željeznom (Eisenstadt) pokrenuo je ediciju *Gradišćanskohrvatske studije* (1997.), a na Teološkom fakultetu „Matija Vlačić Ilirik“ u Zagrebu pokrenuo je ediciju *Folia protestantica Croatica*. Obje edicije izlaze i danas.

Za Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje 2005. bio je recenzentom dvaju studijskih programa na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a 2006. imenovan je od MZOŠ RH recenzentom jednog znanstvenoistraživačkoga projekta. Obnašao je dužnost pročelnika na Hrvatskim studijima (2003. - 2005.), bio je član Područnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu te predsjednik Etičkoga povjerenstva na Hrvatskim studijima. Bio je u više navrata članom ili predsjednikom povjerenstava za izbor u nastavno-znanstvena zvanja na Hrvatskim studijima, Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu, povjerenstava za ocjenu doktorskih tema na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Hrvatskim studijima.

Inicirao je međunarodni znanstveni skup *Reformacija i njezin odjek u hrvatskim zemljama* u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Fakulteta za humanistične studije Univerze na primorskom (Koper) te Teološkog fakulteta „Matija Vlačić Ilirik“ (Zagreb – Buzet) (2009.). Inicirao je niz znanstvenih međunarodnih skupova u čijim je organizacijskim odborima bio članom ili predsjednikom: U Zavodu za znanstveni rad HAZU Varaždin 1986. potaknuo je međunarodni znanstveni skup povodom 400. obljetnice prve tiskane knjige u Varaždinu; 200. obljetnica rođenja Ignaca Kristijanovića (1996.); 100. obljetnica smrti Matije Valjavca (1997.).

Na Hrvatskim studijima inicirao je i organizirao međunarodni znanstveni skup *Josip Hamm i njegovo djelo* povodom 100. obljetnice njegova rođenja (2005.). U Ozlju je organizirao znanstveni skup: *Ivan Belostenec i njegovo djelo* (2005.), u Ivanić Gradu Andrija Blašković i njegovo doba (2006.), u Karlovcu *Rudolf Strohal i njegovo djelo* (2006.). U Svetoj Nedelji: *Mihalj Šilobod i njegov djelo - u povodu 250. obljetnice tiskanja njegove Aritmetike horvatske* (2008.), u Zagrebu: *Gjuro Deželić st. i njegovo djelo* (2008.). U Zagrebu je inicirao i tematski osmislio znanstveni skup *Pavao Skalić i njegovo djelo* (2009.). Od 2002. do 2017. inicirao, tematski organizirao i moderirao znanstvene skupove u Krapini: *Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća*. Godine 2013. u Hrvatskom centru u Beču inicirao i tematski oblikovao međunarodni znanstveni skup: *Akademik dr. Nikola Benčić 75 ljet života i 50 ljet znanstvenoga djelovanja*. Godine 2013. na Hrvatskim studijima potaknuo je i tematski osmislio međunarodni znanstveni skup: *Pavao Ritter Vitezović i njegovo doba*. Kao glavni urednik uredio je preko trideset zbornika sa znanstvenih skupova. Sudjelovao je u emisijama *Obrazovnoga programa* Hrvatskoga radija s nizom različitih priloga u ukupnom trajanju od 400 minuta; na *Trećem programu* sudjelovao je u emisiji *Iz riznice hrvatske kulture* s priložima o: *Katarini Patačić* (1992.), *Antunu Vramcu* (1994.), *Pavlu Skaliću* (1994.), *Jurju Dijaniću* (1994.), *Andriji Dudiću* (1995.), *Bartolu Jurjeviću* (1995.).

Također, na *Trećem programu* Hrvatskoga radija u emisiji *Kozmopolis* pročitan je njegov esej o *Ivanu Krizmaniću*, a u emisiji *Kozmos i etos*, sudjelovao je u opširnom razgovoru povodom 500. obljetnice reformacije, o hrvatskim protestantskim piscima i prevoditeljsko-izdavačkoj djelatnosti u Urachu. U Prvom programu Hrvatskog radija sudjelovao s nizom priloga u emisiji *Našim Hrvatima u susjednim zemljama*. Napisao

je scenarij za film o *Antunu Vramcu* (1986.) i u njemu sudjelovao, a film je prikazan u školskom obrazovnom programu. Također je napisao scenarij za dokumentarni film i u njemu sudjelovao: *Kajkaviana croatica* (1998.), sudjelovao je i u filmu o *Kazimiru Bedekoviću* (2000.) u produkciji Hrvatske televizije.

Od 1987. do 2015. prof. Jembrih održao je u inozemstvu 22 različita predavanja u Eisenstadtu (Amt der Burgenländischen Landesregierung), Ljubljani (Lingvistični krožek Filozofska Fakulteta), Tübingenu i Mannheimu - Slawisches Seminar; Klagenfurtu (Institut für Slavistik); Regensburgu (Südosteuropa-Gesellschaft Zweigstelle Regensburg); Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov, Željezno i Trajštof; Hrvatski centar u Beču; Marburgu - Institut für Slawische Philologie; Bambergu - Lehrstuhl für Slavische Literaturwissenschaft. Recenzirao je niz znanstvenih i stručnih radova namijenjenih objavljivanju u časopisima: *Radovi Zavoda za znanstveni Rad HAZU* (Varaždin), *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* (Zagreb), *Fluminensia* Rijeka, *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine*, Zagreb, *Kaj* (Zagreb), *Cris* (Križevci), *Kroatologiju* (Zagreb). Zbornik radova; *Kukuljevićevi dani u Varždinskim Toplicama*, Hrvatski književni povjesničari. za zbornike: o Branku Vodniku, Albertu Haleru, Dragutinu Prohaski; Rafaelu Levakoviću, Emmeriku Paviću, Ivanu Ančiću; za zbornik radova izd. HAZU, Sveti Ivan Zelina I., za časopis *Kroatologiju*, Zagreb. Od 2004. glavni je urednik interdisciplinarnog časopisa *Gazophylacium*. Obnašao je od 2004. – 2013. dužnost predsjednika Društva Kajkaviana Donja Stubica.

Prof. Jembrih dobitnik je nekoliko odličja, priznanja i nagrada. Grad Buzet 1997. dodijelio mu je godišnju nagradu za istraživanje hrvatsko-uraške prevoditeljske i izdavačke djelatnosti na čelu sa Stipanom Konzulom.

Protestantsko evanđeosko vijeće u Republici Hrvatskoj povodom 500. obljetnice reformacije 31. listopada 2017. dodijelilo mu je Priznanje s medaljom za izniman doprinos u proučavanju hrv. protestantskog tiskarstva u 16. st., posebno za pripremu pretiska glagoljičkoga i ćirilčkoga *Novoga testamenta* 1562./1563. (2007./2008.).

Predsjednik Trnavske samouprave dr. Tibor Mikuš 9. rujna 2017. dodijelio mu je Spomen-medalju za očuvanje kulturne tradicije i suradnju među slavenskim narodima. Nagrada je to za njegovu knjigu *Tragom života i rada Stjepana Moysesa u Zagrebu (1829. - 1851.)* (Zagreb 2016.) Za istu je knjigu, od predsjednika Matice slovačke Mariana Tkača

u Bratislavi 8. rujna 2017. dobio Spomen-povelju za njegovanje slovačko-hrvatskih veza.

Općina Kotoriba 15. rujna 2017. dodijelila mu je priznanje – Medalju za doprinos u pripremi za tisak rukopisa *Kotoribski protokol 1724. - 1804.* (2017.).

Varaždin – Gradsko vijeće 6. prosinca 2017. dodijelilo mu je Medalju Grada Varaždina za značajna znanstvena postignuća i promicanje kajkavskoga jezika i književnosti.

Krapina – Gradsko vijeće za Dan Grada 6. prosinca 2017. dodijelilo mu je Plaketu Grada Krapine za 2017. godinu povodom 50. obljetnice kulturnog i stručno-znanstvenog djelovanja te kao suosnivaču i dugogodišnjem voditelju znanstvenoga skupa *Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća.*

Rektor Sveučilišta u Zagrebu 3. studenoga 2017. dodijelio mu Spomen-medalju u znak zahvalnosti i priznanja za doprinos razvitku i napretku Sveučilišta u Zagrebu.

Organizacije gradišćanskih Hrvata (Hrvatski centar u Beču, Hrvatsko štamparsko društvo u Beču, Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov, Trajštuf) dodijelile su mu 9. lipnja 2017. u Beču Priznanje za iznimna postignuća i osobite zasluge u znanstvenom i publicističkom djelovanju, kao i na području gradišćanskohrvatske književnosti.

Bibliografija objavljenih radova prof. Jembriha obuhvaća: autorske knjige, znanstvene i stručne radove u zbornicima i časopisima, znanstveno-popularizacijske članke, pretiske starih rijetkih knjiga od 16. do 19. stoljeća s opširnim pogovornim studijama, te je tako trajno zadužio hrvatsku književnu povijest i kulturu, omogućivši daljnja istraživanja gotovo nedostupnih izdanja iz starijih razdoblja. Uostalom, to su potvrdile dvije diplomantice na Sveučilištu u Klagenfurtu koje su, na temelju pretisaka Konzulova *Katekizma* (1564.) i Konzulove *Postille* (1568.), pod mentorstvom prof. dr. Gerharda Neweklowskog, napisale diplomske radove: M. Urank, *Die Autosemantika in Konzuls Katchismus (1564.) /1994./*; V. Poderšnik, *Sprachliche Untersuchung der Postille 1568 von Stipan Konzul und Antun Dalamata /1994./*.

Od knjiga treba izdvojiti: *Život i djelo Antuna Vramca* (1981.), *Hrvatski filološki aspekti* (1990.), *Grgur Pythiraeus Mekinić i jegove pjesmarice* (1990.), *Hrvatsko-slovenske književno-jezične veze* (1991.), *O Vramčevoj Kronici* (1992.), *Juraj Damšić i njegov „Nauk kršćanski“* (1994.), *Na izvoru gradišćanskohrvatskoga jezika i književnosti* (1997.),

Hrvatski filološki zapisi (1997.), *Na izvorima hrvatske kajkavske književne riječi* (1997./98.), *Grof Sermage u zrcalu svojih pisama* (2000.), *Kazimir Bedeković (1727. - 1782.), teološki, filozofski i dramski pisac* (2001.), *Stipan Konzul i „Biblijski zavod“ u Urachu* (2007.), *Pogovor uz pretisak glagoljičkog Novoga testameta (1562./1563.)*, (2007. drugo izdanje 2016.), *Pogovor uz pretisak ćirilickoga Novog testameta (1563.)*, (2008.), *Pogovor uz pretisaka Zerczala Marianzkoga Jurja Habledića (1662.) /2009.)*, *Gregur Kapucin: Epska trilogija* (2010.), *Tragom turropoljske povijesti* (2014.), *Tragom života i rada Stjepana Moysesa u Zagrebu (1829. - 1851.)*, (2016.), *Pavao Ritter Vitezović (1652. - 1713.) /2017./*. Prigodom otkrivanja spomen-ploče u Beču, Schönlaterngasse 13. (27. VI. 2017), *Tragom identiteta južnomoravskih Hrvata* (2017.).

U iznimno širokom interdisciplinarnom znanstveno-istraživačkom četrdesetgodišnjem radu prof. Jembriha razabiru se područja u kojima je, primjenjujući filološku metodu, obogatio i unaprijedio hrvatsku filologiju, kroatistiku i slavistiku, i to: *povijest hrvatske književnosti i jezika, leksikografiju, dijalektologiju, povijest kajkavske književnosti za djecu, povijest kajkavskih gramatika i pravopisa, hrvatsku glagolitiku, gradišćansko-hrvatsku književnost i jezik, hrvatsku književnojezičnu protestantistiku*. U svim njegovim radovima spomenutih područja uočava se istraživačka metoda temeljena na dokumentiranosti podataka s poznavanjem sekundarne literature. Cjelokupni znanstveno-istraživački opus prof. Jembriha može se postaviti u širi kulturno-povijesni kontekst, pri čemu slijedi dobru filološko-kulturno-povijesnu istraživačku tradiciju. U svemu tome uvijek iznova otkriva nedovoljno ili slabo obrađivana područja hrvatske filologije i historiografije. Svojim opsežnim znanstveno-istraživačkim radovima prof. Jembrih, bez dvojbe, obogatio je hrvatsku filologiju (kroatistiku) i slavistiku.

Prof. Alojz Jembrih član je strukovnih udruga/društava: Društva hrvatskih književnika, Kajkavskoga spravišća, Matice hrvatske u Zagrebu, Austrijskog društva za istraživanje 18. stoljeća (Österreichische Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhundert, Wien), Društva za istraživanje knjige u Austriji (Gesellschaft für Buchforschung in Österreich, Wien), Znanstvenoga instituta Gradišćanskih Hrvatov, (Trajštov – Burgenland/Gradišće) i niza drugih udruga u Republici Hrvatskoj.